

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Doctor Mellifluus S. Bernardus Magnæ Matris Cultor
Eximius, Et Ex Ordine Sancti Benedicti Sacellanus
Quartus. Sive Ea quæ Doctor mellifluus de laudibus
Virginis Matris scripsit in gratiam magnæ ...**

Bernardus <Claraevallensis>

Nevhsii, MDCLXXV.

Sermo I. In Annuntiatione Dominica.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37156

rum summa sanctificatio sit; & eâ quæ Mater ipsius sanctitatis effecta sit, nihil sanctius esse possit. Cum ergo filia Sion quæ molliùs & dissolutiùs vivunt, & ardorem forsitan experiuntur carnis, meritò purificandæ sint iudicij & spiritu ardoris: Virgo perpetua, ac singularis quæ sola Spiritus obumbratione Deum concepit, solo purificata est Spiritu gratiæ & refrigerio rosis. Omnium sanè purgationum, quibus conditio reparatur mortalis hæc beatæ purificatio Virginis mitissima, atque felicissima fuit: nam illa filiarum Sion, quæ purgatio fiet igne iudicij, sicut novissima, sic & severissima omnium erit. Nec ista itaque potest esse nobis nisi admirationi, nec illa nisi formidini: quippe qui nec ad istam possumus aspirare, & in illam si sapimus, semper formidamus incidere. Omnino si sapimus, semper clamabimus, plus emendatione morum, quàm strepitu verborum, *Domine ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripas me, psal. 6.*

SERMO I.

In Annuntiatione Dominica.

Opportunè nobis in his diebus Quadragesimalis observantiæ, solennitas intervenit Dominicæ Annuntiationis; ut qui fatigantur afflictione corporali, gaudio recreari valeant spirituali: & quos humiliavit pœnitentiæ luctus, annuntiatio illius qui tollit peccata mundi, consoletur: sic quippè scriptum habes, *Prov. 12. Mæror in corde viri humiliabit eum; & sermone bono letificabitur.* Prorsus sermo bonus, sermo fidelis, & omni acceptione dignus. Evangelium nostræ salutis: quòd Angelus missus à Deo, hodiernâ die Mariæ evangelizavit, ac lætum de Incarnatione Verbi, dies dieci, Angelus Virgini verbum eructavit. Sermo ille dum Filium promittit Virgini, veniam pollicetur reis, redemptionem captivis, ad apertionem clavis, vitamq; sepultis

sepultis, sermo ille dum Filij regnum prædicat, iustorum quoque annuntiat: terret inferos, lætificat cœlos: & sicut cognitione mysteriorum, sic etiam novitate gaudiorum perfectionem auxisse videtur Angelorum. Quem ergo non lætificet ille sermo bonus in afflictione sua, quem non consoletur verbum illud in humilitate sua? *Memor esto*, inquit David *Psal. 118. verbi tui seruo tuo, in quo mihi spem dedisti; hæc enim me consolata est in humilitate mea.* Verbum tantum promissionis acceperat, sed nullo adhuc indicio sese effectus prodebat. Affligebat eum dilatio voti, sed consolabatur certitudo spei ex fide promittentis.

Si ergo David sola spe salutis hujus, quæ nobis servabatur, animum pascebat: quod gaudium, quæ delitiæ, rei ipsius exhibitio nobis esse debuerat? O felicitas temporum istorum! ô infelicitas temporum istorum! an non felicitas temporum, in quibus tanta plenitudo gratiæ & omnium bonorum? An non infelicitas temporum, in quibus tanta ingratitude redemptorum? Ecce enim venit plenitudo temporis, in quo mittit Deus Filium suum, ut fiat Filius hominis, hominumque Salvator: & ecce magnitudine temporis, ut Salvatorem suum fastidiat homo peccator. Annuntiat salus perditis, & contemnunt: promittitur vita desperatis, & negligunt: venit Deus ad homines, & non assurgunt. Assurgit, qui aliqua devotione se erigit, ut det gloriam gratiæ Dei: assurgit, qui saltem cum gaudio suscipit verbum propriæ salutis. Scio autem scio, quis est qui lætificatur illo sermone bono. Ille proculdubio quem prius humiliavit pius mœror in corde suo, mœror de peregrinatione & exilio, mœror de vinculis mortis, & periculis inferni; qui mœrens quotidie plangit, quod præoccupaverint eum laquei mortis, & pericula inferni invenerint. Huic nimirum jucundus advenit hodiernus ille Nuntius de cœlo, hic gratulabundus excipit sermonem de Dei Filio: huic, inquam, lugenti & mœrenti quòd

quòd tantis sit malis præventus & circumventus, non sine gaudio liberator annunciat: qui oleum gaudij daturus est pro luctu, pallium laudis pro spiritu mœroris; qui videlicet finem dabit miseris, & sine fine beatitudinem dabit miseris. Beati ergo qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur: beati quos humiliavit pius mœror in corde suo, quoniam lætificabuntur sermone bono. Bonus planè sermo & consolatorius omnipotens sermo tuus Domine, qui hodiè à regalibus sedibus venit in uterum Virginis, ubi etiam sedem sibi regalem exstruxit, in qua cùm etiam nunc sedeat, quasi Rex circumstante exercitu Angelorum in cœlis, est tamen mœrentium consolator in terris.

Regali siquidem ex progenie Virgo electa est, generositate quidem regis nobilis proles, sed virtutis regis nobilior indoles: ut æterno Regi filio Regis, materna quoque nobilitas regium honorem defenderet, & venientem à regali sede Patris, regalis etiam thronus in aula virginali Reginæ suscipere Matris. In ipsa quippe, & ex ipsa Sapientia ædificavit sibi domum Prov. 9. in ipsa, & ex ipsa paravit sibi thronum: cùm in ea & ex ea corpus aptavit sibi ita ad omnia perfectum & congruum, ut & domus sit ei ad quiescendum, & thronus ad iudicandum, quod primò tabernaculum ei fuit ad pugnandum, & cathedra ad docendum. Vide autem ne fortè ipsa sit *sedes David patris eius*, quam ei dandam promittit Angelus Luc. 1. non quòd David in ea sederit: sed quòd ex semine David assumpta & fabricata sit. Et certè si *sedes David* non est, tamen *sedes tua Deus in sæculum sæculi ipsa est*. Si *folium David* non est; certè *folium excelsum & elevatum super omnem creaturam ipsa est*. Si quis autem etiam thronum illum grandem 3. Reg. 10. *quem rex Salomon sibi fecit de ebore*, corpus ipsum interpretetur, quod pacificus noster hodie sumpsit ex Virgine, non multum à vero videbitur abhorre: quandoquidem & illud, quod sequitur, *est vestivit eum auro fulvo*

ro fulvo nimis, eidem satis congruit: quod jam Dominus decorem induit fulgoris intolerabilis. *Vestivit*, inquit, *eum auro fulvo nimis*. Prorsus si interrogas oculos Apostolorum, qui transfiguratum in monte viderunt Matt. 17. confitebuntur aurum nimis esse fulvum, id est fulgorem corporis esse nimium, quem ferre nequiverunt, quamvis *Nimis* pro *valde* ponere, consuetudinis sit Scripturarum. Cætera namque, quæ prosequitur Scriptura de illius throni magnificentia 3. Reg. 10. accommodatius, nisi fallor, si quis tractare voluerit, accipientur de corpore Christi, quod est Ecclesia.

Mihi sanè magis mirari modò libet illud ebur tam pretiosum, imò & impretiabile virginalis castimonix, de quo scilicet sedem sibi facere delegit, qui sedet super Cherubim: *hec*, inquit, inquit Ps. 131. *requies mea in seculum seculi, hic sedebo, quoniam elegi eam*. Quàm nitidum ebur illud, quod oculis tanti, tamque divitis Regis placuit, in cuius diebus argentum nullius est pretij! quàm frigidum, quod nec à conceptu incaluit! quàm solidum, quod nec partus violavit! quàm candidum simul & rubicundum, quod candor Lucis æternæ, ignisque Spiritus sancti, universa sui plenitudine replevit! Maria siquidem & ipsa candidior nive, rubicundior ebore antiquo, cui scilicet incomparabilem & castitas candorem, & charitas seu martyrium rutilantem præ antiquis electis noscitur contulisse ruborem. Nam & suam ipsius animam pertransivit gladius, ut Mater summi Virginis & Martyris, esset & virgo ipsa & martyr, candida & rubicunda, quemadmodum & dilectus ejus candidus & rubicundus Cant. 5. Denique sicut Salomon in omnibus thesauris suis, & opibus tantis nihil habuit tam pretiosum, quod in opus illud, magnificentum thronum scilicet gloriæ suæ judicaret ebori præferendum: sic Maria singularem præ omnibus Electis Angelorum & hominum invenit gratiam apud Deum, ut videlicet Dei conciperet & pareret

reret

eretur Filium, atque ex ebore corporis ejus thronum sibi virtus Altissimi, sine manibus excideret gloriosum. Gloriosus prorsus ille thronus, ac mirabilis, de quo Scriptura perhibet 3. Reg. 10. *quia non est factum tale opus in universis regnis*: quod facile testimonij probaretur Angelorum, qui semper & infatigabiliter in gloriam & decorem dominici corporis prospicere concupiscunt. Quia enim in universis regnis non est tale opus factum, quicquid factum est, flectat ei genu in omnibus regnis, caelestium, terrestrium, & infernorum. Quam beatus igitur ille venter eburneus, unde caro eburnea sumpta est Redemptoris, pretium animarum, miraculum Angelorum, solium summæ majestatis, thronusque potestatis, cibus vitæ immortalis, medicina peccati, restitutio sanitatis! *Quotquot*, inquit Marc. 6. *tangebant eum, sanabantur à languoribus suis: nam virtus de illo exibat, & sanabat omnes* Luc. 6.

Beatus igitur venter, qui te Domine Iesu portavit, felix castitas uteri virginalis, quæ huic operi materiam ministravit. Felix prorsus, Fratres mei, nitor illius eboris, id est, candor castitatis: cui nec aurum mundanæ sapientiæ, nec argentum eloquentiæ, nec gemmam alicujus excellentis gratiæ, nostri præfert electio Salomonis: si modò tamen castitas humilitate commendetur, quia humilitatem ancillæ suæ respexit Dominus, *Luc. 2.* Proinde namque Salomon cum in carmine amoris, castitatem prædicaret Virginis, seu sponsæ videlicet seu sponsi, quia quorum spiritus unus & caro una, in plerisque etiam laus una, ut castitatem illius adornatam, nostramque adornandam etiam alijs virtutibus doceret, ait Cant. 5. *Venter ejus eburneus, distinctus saphiris.* Ut autem noveris, quia castitas aliarum virtutum seu gratiarum sit receptaculum, apothecæ aromaticæ seu unguentariæ nostri Salomonis non nisi domus eburnæ sunt, sicut David in illo Epithalamio cecinit, quod inscriptio tituli, *Canticum pro dilecto,*

lecto, de sponso Ecclesiæ accipiendum ostendit. *Myrrha*, inquit Psal. 44. *Et gutta, et cassia à vestimentis tuis, à domibus eburneis, ex quibus delectaverunt te filie regum in honore tuo*, Corpora siquidem eburnea sanctorum, domus Christi sunt; vestimentum Christi sunt; membra Christi sunt; templum Spiritus sancti sunt. Ab his vestimentis Christi, ab his domibus eburneis spirat ei omnis fragrantia virtutum & charismatum, ex quibus delectant & honorant regem regum Filie Apostolorum & Prophetarum. Probastis & ipsi, Fratres mei, ex quo cœpistis possidere unusquisque vas suum in sanctificatione & honore, non passione desiderij, sicut & gentes, quæ ignorant Deum 1. Thess. 4. quid unguenterum, quid odoramentorum divinâ largitate sit infusum; quomodo corpus, quod erat sentina sordium, nunc Spiritus sancti sit venerabile sacrarium: & quod erat vorago flagitiorum, nunc quædam sit apotheca gratiarum.

Myrrha, inquit, *Et gutta et cassia à vestimentis tuis, à domibus eburneis*. Inhabitamus quidem domos luteas; sed quæ materiæ qualitate sunt luteæ, continentie virtute fiunt eburneæ: ex quibus si myrrha prima spirare cœperit per mortificationem voluptatum, consequentur & aliæ species aromaticæ, multiforem virtutum gratiam spirabunt. Spirabunt autem Christo delectabiliter tanquam de vestimentis suis, spirabant etiam longè lateq; proximus tanquam bonus odor Christi in omni loco. Horum vestimentorū Christi fragrantia statim ut sensit Isaac, *Ecce*, inquit Gen. 27. *odor filij mei, sicut odor agri, cui benedixit Dominus*, Sed & sponsus ad sponsam, quæ etiam corpus & vestimentum ipsius est, loquitur dicens Cant. 4. *Odor vestimentorum tuorum, sicut odor thuris*. Quem nimirum odorem thuris sponso gratissimum, pietas, ô fratres, vestrorum spirabit cordium, si ita fragrans & devota fuerit, ut dirigatur oratio vestra, sicut incensum in conspectu Altissimi, & ascendat coram eo *sicut virgula fumi*

ex

ex aromatibus myrrhæ & thuris, Cant. 3. Et quidem myrrha fragrat ei de corporibus vestris; fragrat utique & mihi: utinam ita & thus fragret de cordibus vestris, quatenus sponsus probans vos sicut castos, sic etiam devotos, frequentius vos sua visitatione dignetur, & dicat, *Ibo mihi ad montem myrrhæ, & ad collem thuris, Cant. 4.* Videtur tamen sermo iste, prophetia hujus esse dici, per Salomonem olim prædicta, per Jesum hodie impleta. Hodie namque venit in illum montem altissimum montium, montem non modò myrrhæ & thuris, sed & omnium aromatum: dico autem Virginem virginum, omnium plenam gratiarum, inter quas tamen præcipuè, nisi fallor, redolebat sponso myrrha castitatis, & thus pietatis. Odor iste, fratres mei, super omnia aromata; odor iste Dominum majestatis de excelsis attrahit & invitat, ut inclinè cælos & descendat, sicut probat dies hæc, cum Altissimus Angelo misso de cælis, ipse quoque descendit in uterum Matris, qui semper manet in sinu Patris, cum quo vivit & regnat, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

SERMO II.

De Annuntiatione Dominica.

Hodie verbum caro factum est, & habitare cœpit in nobis, secundum regulam scilicet sanè fidei, quam ecclesiasticorum dogmatum diffinitio tradidit nobis. Firmissimè namque tenet, & nullatenus dubitat Ecclesia carnem Christi non prius conceptam, quàm à verbo susceptam: sed ipsum verbum Dei carnis acceptione conceptum, carnemque verbi incarnatione conceptam. Hodie itaque Sapientia ædificare sibi cœpit domum corporis nostri in utero Virginis, & ad ædificandam unitatem Ecclesiæ, angularem lapidem de monte sine manibus *Dan. 2.* abscidit: dum sine opere humano de corpore virginali

Bb 3

carnem